

23.10.1

84b (ולא תכסה עליו) → 85b (משנה א)

1. ומכה אביו ואמו מות יומת: שמות כא, טו
2. מכה איש ומת מות יומת: שמות כא, יב
3. או באיבה הכהו בגדו וימת מות יומת המכה רצח הוא גאל הדם ימית את הרצח בפגעו בו: במדבר לה, כא
4. כל מכה נפש לפי עדים ירצח את הרצח ועד אחד לא יענה בנפש למות: במדבר לה, ל
5. ומכה בהמה ישלמנה ומכה אדם יומת: ויקרא כד, כא
6. ומכה נפש בהמה ישלמנה נפש תחת נפש: ויקרא כד, יח
7. לא תקם ולא תטר את בני עמך ואהבת לרעך כמוך אני ה': ויקרא יט, יח
8. אלהים לא תקלל ונשיא בעמך לא תאר: שמות כב, כז
9. לא תאבה לו ולא תשמע אליו ולא תחוס עינך עליו ולא תחמל ולא תכסה עליו: דברים יג, ט

I חנק משנה א

a Striking father or mother (v. 1)

i And: any unspecified מיתה חנק is חנק

ii Question: perhaps he has to kill them (מכה meaning "smite") to be liable?

1 Challenge: how could he be liable for סייף for killing another and חנק for killing parents?

(a) Partial block: this question is only valid if חנק is less serious (as per חכמים, contra ר"ש)

2 Answer: vv. 2, 3 → default הכאה is non-lethal

(a) Justification: for vv. 2 and 4

(i) מכה איש (v2): → only an adult

(ii) כל מכה נפש (v4): → even a foetus or a בן שמונה קמ"ל that all and only living persons are included

iii Question: perhaps he is liable even without making a wound and drawing blood – contra rest of משנה א

1 Answer: v. 5 equates מכה בהמה: מכה אדם; just as מכה בהמה requires a wound (as per נפש in v. 6)

(a) So too: מכה אדם (including מכה אב) requires a wound

(b) Challenge (ר' ירמיה): if you piled rocks on an animal and hurt it – no liability?

(i) Answer: since נפש doesn't apply to animals, apply it to people

(ii) Question: if so, what is the purpose of the juxtaposition in v. 5?

1. Answer: as per תנא דבי חזקיה (above)

a. Challenge: for those who reject that application, what is the purpose of the היקש?

b. Answer: just as wounding an animal to heal it carries no liability, so too, if a person is killed in the process of a healing procedure, the healer/killer is exempt

iv As per: question asked as to whether a son may let blood for his father

1 Answer: ר' מתנא - yes, as per v. 7; ר' דימי - not liable, as per juxtaposition in v. 5

(a) Stories: אמוראים who, nonetheless, refused to let their sons heal them if there was a danger of חבורה

(i) Challenge: משנה שבת allows taking a needle to pull out a thorn (why no concern for סקילה)?

1. Answer: either it is מקלקל (פטור), or ר"ש, who holds מקלקל חייב, holds פטור מלאכה שא"צ לגופה פטור

v Question asked of ר"ש: may a son be made שליח to flog or curse (declare חרם) against his father?

1 Answer: yes, just as anyone else isn't otherwise allowed to do so, but כבוד שמים mitigates – so too, here

(a) Challenge: ruling that מצווה להכותו מצווה להכותו א"ר שאינו מצווה להכותו מצווה להכותו

(i) Assumption: both are referring to שליח ב"ד, רישא is son (→ may not strike him), סיפא an outsider

(ii) Rejection: both are anyone, רישא is when he is made שליח ב"ד (still may not overdo it)

(b) Challenge: היוצא ליהרג, and his son came and hit or cursed him – חייב; if another does so – פטור

(i) And: we explain that the case is someone who refuses to be taken out to be killed (ר"ש dissents)

1. If so: why is the "other" exempt? Not because he is a "dead man walking", as there is still liability

2. Suggestion: he hit him with a ש"פ בה ש"פ – and the exemption is from ממון (but מלקות) (חייב מלקות)

a. Inference: son is liable for ממון? (answer: each is within its category – ממון or מיתה)

3. Rather: "other" is exempt as per v. 8 – only if he is a proper member of society

a. Challenge: that doesn't answer for hitting

i. Defense: "hitting" and "cursing" are juxtaposed in שמות כא → apply עמך עושה מעשה עמך

b. Challenge: why is son liable? (answer: case is where father did תשובה)

c. Challenge: if so, why isn't אחר liable? (answer: בעמך → firmly rooted in the nation)

d. Challenge: if so, why is son liable? (answer: as per son's liability even after father's death)

2 Final ruling: son may not be made שליח to strike or hurt father except in case of מסית as per v. 9 (ר"ש overruled)

b (dealt with in subsequent sections: kidnapping, זקן ממרא, נביא לע"ז, נביא שקר, זקן ממרא, adultery, man who had ביאה with ב"כ or זוממיה)